

**BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI
KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÁS
5 ÉVES FEJLESZTÉSI TERVE**

**II. Rákóczi Ferenc
Megyei és Városi Könyvtár
Miskolc, 2013**

BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYE

KÖNYVTÁRELLÁTÁSI SZOLGÁLTATÓ RENDSZER

SZOLGÁLTATÁSFEJLESZTÉSI TERV

2014 – 2018. ÉV

AZ INTÉZMÉNY SZÉKHELYE: MISKOLC
AZ INTÉZMÉNY VEZETŐJÉNEK NEVE: DR. PROKAI MARGIT

Tartalom

Helyzetkép	3
Borsod-Abaúj-Zemplén megye településeinek könyvtárellátási helyzete számokban.....	3
Öt éves fejlesztés tervezése – elérendő célok.....	8
1. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerbe bevont szolgáltató helyek tervezett száma.....	9
2. Infrastrukturális feltételek	10
3. IKT, technikai eszközök	14
4. Állománymenedzsment.....	17
5. Könyvtárhasználat.....	20
6. Személyi feltételek.....	23
7. A könyvtári szolgáltatások népszerűsítése.....	26
8. Szolgáltató könyvtár.....	27
9. Minőségfejlesztés, minőségirányítás, a szolgáltatás dokumentálása.....	29

Helyzetkép

Borsod-Abaúj-Zemplén megye településeinek könyvtárellátási helyzete számokban¹

Könyvtárak		könyvtárak száma (db)	nyilvános könyvtárak jegyzékén szerepel (db)	Lakosságszám összesen ²
Települési könyvtárak	megyei könyvtár	1	1	162 905
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 0 - 500 lakosú településen	144	0	35075
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	53	0	9595
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 501 - 1000 lakosú településen	69	0	50771
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	9	0	6159
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1001 - 1500 lakosú településen	39	0	47775
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	2	0	2297
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1501 - 5000 lakosú településen	45	0	99891
	ebből könyvtárbusszal ellátott	1		2029
	városi könyvtár	25	25	229331
községi könyvtár	30	27	54454	
A településen nincs könyvtári ellátás		5		2148
Összesen		358	53	682350

¹ Az adatszolgáltatás a 2013. évben ismert adatok alapján kérjük

² megyei könyvtárnál a megyeszékhely lakosságának száma

Borsod-Abaúj-Zemplén sajátosan kistelepüléssel rendelkező megye, ahol a lakosság többsége 5000 fő alatti lakónépességű településeken él. A városok relatíve alacsony száma és korlátozott szolgáltató képessége különösen indokolja az együttműködések megerősítését, a gazdaságos és költséghatékonyan működtethető könyvtárellátási szolgáltató rendszer kialakítását és fenntartását.

A megyében 358 település található, melyek közül 2013-ban 28 rendelkezett városi státusszal (Onga 2013 nyarán kapta meg ezt a státuszt). A megye összlakossága a 2013. január 1. adat szerint 682 350 fő. A legkisebb város 1075 lakossal Pálháza, a megyei jogú város, Miskolc lakossága 162 905 fő.

A községek közül 226 lakossága 1000 fő alatti, ebből 151 az ún. apró település (a teljes településszám 42%-a), ahol a lélekszám nem éri el az 500 főt. Ezek közül 144 csatlakozott a KSZR-hez. Az 1500 lélekszám alatti települések aránya a megyében 76 %. A városok szolgáltató képességét jelzi, ha nem is teljes mértékben határozza meg a település lakónépességének száma. A megye városai közül 4 lakossága nem éri el a 3 ezer főt, 9 városban 3 és 5 ezer közötti a lakosságszám, 7 városban 5 és 10 ezer, 5 településen 10 és 20 ezer közötti. Mindössze 3 település, a megyeszékhely Miskolc mellett csupán Kazincbarcika és Ózd lakossága haladja meg a 20 ezer főt. A városok elhelyezkedése egyenetlen, több térségben a kisebb városok dominanciája jellemző.

A mozgókönyvtári ellátás keretében a városok közreműködésével 284 településen vették igénybe 2012-ben a könyvtári szolgáltatást, két kistérségben (encsi és edelényi) mobil könyvtárbuszos megoldással.

2012 decemberében **297 település írta alá a megállapodást** a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez történő csatlakozásról. A nyilvános könyvtárak jegyzékén lévő könyvtárak száma évről évre folyamatosan csökken, a kisebb községek mellett már városok is a könyvtári szolgáltatások megrendelése mellett döntöttek. A csatlakozott települések közül jelenleg már 3 városi ranggal bír.

2013-ban 26 városi könyvtár, valamint 27 községi, nagyközségi könyvtár szerepelt a Nyilvános könyvtárak jegyzékén. Az év második felében négy olyan település jelezte csatlakozási szándékát a KSZR-hez, melynek könyvtára jelenleg még a Nyilvános könyvtárak jegyzékén szerepel. A Nyilvános könyvtárak jegyzékén szereplő 53, a KSZR-hez csatlakozott 297 település mellett 3 településen szakfeladaton működik a könyvtár, 1 településen 2013-ban szünetelt az ellátás, s mind a mai napig csupán 4 településen nem oldódott meg a könyvtári ellátás kérdése.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott települések **38%-ában a lakosságszám 1000 fő alatti**. Az 500 fő alatti települések csupán 37%-a igényelte a könyvtárbuszos ellátást. A települések csökkent intézményfenntartó képessége ellenére az 500 fő alatti települések közül 89 továbbra is könyvtári szolgáltató helyet kíván fenntartani. A megyei könyvtár által ellátott, a KSZR szolgáltatásaihoz **csatlakozott 297 település lakosságának száma összesen 233 584 fő**, a megye teljes lakosságának **34,2%-a**. Miskolc lakosságával együtt **a ténylegesen ellátott lakosság száma 395 529 fő, mely a megye lakosságának 58 %-a**.

Az ellátott települések között van olyan, ahol a lakosság lélekszáma 13 fő, és 27 település lakóinak száma nem éri el a 100 főt. A KSZR-hez csatlakozott települések közül a városi

státusszal rendelkező Onga lakosságszáma a legnagyobb (4 857 fő), de két további város (Pálháza (1 075) és Sajóbáony (2 872) is igénybe veszi a szolgáltatásokat.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez csatlakozott 297 település közül már csak 106 helyen működik általános iskola, de jellemzően vagy csak az alsó, vagy csak a felső tagozat. Az iskolával rendelkező településeken a lakosság 20-25%-a regisztrált könyvtárhasználó.

Erősségek a megye könyvtári ellátásában	Gyengeségek a megye könyvtári ellátásában
<ul style="list-style-type: none"> • A II.RFMVK a nyilvános könyvtári ellátás része, állami finanszírozás biztosítja a folyamatos működést • A könyvtári szolgáltatások korszerű és széleskörű választékának és minőségének biztosítása • Gazdag és folyamatosan bővülő dokumentumállomány a szolgáltató központban • Egységes, költséghatékony dokumentum- és információ szolgáltatás (tartós és forgóletét) • Stabil költségvetési háttér (a központi költségvetésről szóló tv. biztosítja) • Magasan kvalifikált szakszemélyzet • Teljes körű, szakszerű és pontos számítógépes könyvtári állomány-nyilvántartása Corvina integrált könyvtári rendszerben (online katalógus) • A településekre és a megyére vonatkozó helyismereti információk biztosítása, digitalizálás lehetősége • Elköteleződés a szolgáltató könyvtár részéről a kistelepülési ellátás iránt • Jól képzett eTanácsadói hálózat a Felhasználóképzések lebonyolítására • Az ODR-ben való részvétel, a könyvtárközi kölcsönzésben szerzett tapasztalat • Oktatás, képzés, továbbképzés, szakmai tanácsadás terén szerzett tapasztalatokra lehet építeni • Elérhetőség – minden formában (telefon, email, skype, internet) • Adatbázisok, elektronikus szolgáltatások elérhetőségének 	<ul style="list-style-type: none"> • Kedvezőtlen működési, infrastrukturális feltételek a kistelepülések jelentős részében • A régi könyvtári állomány jelentős részben elavult • Az informatikai háttér (telefon, internet), csak a nagyobb településeken biztosított • A szükséges tárgyi eszközök és technikai berendezések amortizációját nem követte állandó fejlesztés (számítógép-park nincs vagy elavult) • Könyvtári információk szinte teljes hiánya a települések honlapján • Állandó, szakmailag felkészült könyvtári munkatársak hiánya a könyvtári szolgáltató helyek egy jelentős részében (1/6) • Az akadálymentesítés nem megoldott a legtöbb településen • Nincsenek speciális eszközök vakok és gyengén-látók számára • A szolgáltatások elsősorban a jelenlegi könyvtárhasználók igényeire koncentrálnak • Változó fenntartói támogatás • Mobil és internet szolgáltatások hiánya vagy gyengesége (rossz térerősség) • A megyei könyvtár gépkocsi parkjának szűkössége

<p>biztosítása megoldott (elektronikus levelezőlista, webes katalógus, Megyei Tudástár portál)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Speciális könyvtári szolgáltatások biztosítása hagyományosan a megyei könyvtárhoz köthető (fogyatékkal élők, nemzetiséghez tartozók részére) • A szolgáltatásokhoz szükséges informatikai háttér, szakmai anyagok, stb. • Naprakész információk, (Közös online katalógus, Megyei Tudástár Portál, statisztikai szolgáltatás) • Gyakorlat az országos és térségi szakmai programok koordinálásában • Pályázati tapasztalat • Kulturális, közösségi, közművelődési rendezvények, olvasásnépszerűsítő programok, kiállítások szervezése, koordinálása különböző korosztályok számára több éve folytatott gyakorlat • Általános gyakorlat a dokumentumok házhoz szállítása 	
<p>Lehetőségek a megye könyvtári ellátásában</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stabil jogi háttér és költségvetési támogatás a kistélepülések könyvtári ellátásában • Szoros együttműködés, jó kapcsolat a települési önkormányzatokkal, könyvtári szolgáltató helyekkel • Fenntartói elköteleződés • A Megyei Önkormányzattal ápoltt hagyományosan jó kapcsolat • A kormányzati politikában a vidékfejlesztés kiemelt szerep • A tudás felértékelődése, az élethosszig tartó tanulás követelménye • Hagyományosan jó partnerség, közös munka a régió könyvtárai között • Jó munkatapasztalat és kapcsolat közös pályázatok megvalósításában • Az elektronikusan elérhető tartalmak és szolgáltatások bővítése • Elektronikus 	<p>Veszély – Fenyegetés a megye könyvtári ellátásában</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csökken a látogatók száma (otthoni internet hozzáférhetőség) • A település lakosainak érdektelensége • Az állami támogatás megszűnése (a működési feltételek nem javulnak) • A kistélepülési szolgáltató helyek személyi kérdéseinek megoldatlansága, gyakori személycserék • Növekvő árak (anyag lehetőségek szűkülése) • Új technikák készség szintű elsajátításának hiánya • A kistélepülések fenntartói forráshiány miatt a törvényben előírt kötelezettségeiknek nem tesznek eleget • Nem biztosított helyben a működés feltétele • Az információs technológia

<p>dokumentumkölcsonzés, online ügyintézés bevezetésének esélye nő a legkisebb településen is</p> <ul style="list-style-type: none">• Növekvő igény új szolgáltatási formák bevezetése (fénymásolás, nyomtatás, szkennelés, e-ügyintézés) iránt• A megyei szerepkör növelése, újabb települések bevonása a kistélepülési ellátásba,• A települések honlapjain a könyvtári szolgáltatóhelyek propagálása, ezáltal az ismertség növelése• Új célcsoportok megnyerése (a könyvtár olvasótáborának bővítése, a látogatottság növelése)• A kistélepülési szolgáltató helyek megújításához, korszerűsítéséhez források biztosítása	<p>folyamatos fejlesztésének hiánya</p> <ul style="list-style-type: none">• Folyamatosan csökkenő használói kör (előregedő település, fiatalok elvándorlása)• Iskolázottsági arányok módosulása
--	--

Öt éves fejlesztés tervezése – elérendő célok

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei könyvtár jövőképe a kistélepülési könyvtárellátás terén

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer folyamatos működtetésével biztosítani kell, hogy az 1997. évi CXL. tv. 64. § 1) 2) bekezdésében írottak maradéktalanul megvalósuljanak. Az esélyegyenlőség elveinek érvényesülése érdekében a megye bármely területén, bármelyik településén élő állampolgárnak joga van minden számára szükséges információhoz és dokumentumhoz hozzáférni. Ezért a szolgáltatásokat úgy kell megszervezni, hogy a település akár könyvtári, információs és közösségi helyet tart fenn, akár a megyei könyvtár könyvtárbuszos szolgáltatásainak igénybevételével teljesíti törvényi kötelezettségeit, a településeken élők minőségi szolgáltatásokhoz juthassanak. A lehető leghatékonyabban és a lehető leggazdaságosabban üzemeltetett szolgáltatási rendszeren keresztül mindenki hozzájuthasson a számára szükséges dokumentumhoz, információhoz akadálymentesen.

A kistélepülési könyvtárellátás célja Borsod-Abaúj-Zemplén megyében

Hatékony és minőségi szolgáltatások elérésének biztosítása a kistélepülésen élők számára.

Statisztikai adatelemzésen és személyes adatgyűjtésen alapuló helyzetfelmérésre alapozott folyamatos fejlesztés infrastrukturális és szolgáltatási téren egyaránt.

Hatékony és gazdaságos forrásfelhasználás mellett a kistélepülésen élők életminőségének javítása.

A szolgáltatás szervezeti, logisztikai kereteinek gazdaságos működtetése.

A szolgáltatás tartalmi elemei és a pénzügyi feltételei összhangjának megteremtése.

A szolgáltatások egyenletes minőségének biztosítása településmérettől függetlenül.

Minőségirányítási rendszer működtetése (igényvizsgálatok, elégedettségmérés, szolgáltatási előírások) a szolgáltatások minőségének megőrzése érdekében.

1. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerbe bevont szolgáltató helyek tervezett száma

Könyvtárak		Terv					nyilvános könyvtárak jegyzékén szerepel	Lakosság- szám összesen ³
		2014	2015	2016	2017	2018		
Települési könyvtárak	megyei könyvtár	1	1	1	1	1	1	162905
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 0 - 500 lakosú településen	144	147	148	149	151	0	36969
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	53	55	56	57	58	0	10696
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 501 - 1000 lakosú településen	70	70	71	71	72	0	52901
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	9	9	9	9	9	0	6159
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1001 - 1500 lakosú településen	43	43	43	43	43	0	52368
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	3	3	3	3	3	0	3416
	megyei könyvtár KSZR szolgáltató helyeinek száma összesen 1501 - 5000 lakosú településen	47	47	47	47	47	0	105785
	ebből könyvtárbusszal ellátott település	1	1	1	1	1		2029
	városi könyvtár	25	25	25	25	25	25	229331
	községi könyvtár	23	22	22	21	19	19	42091
	A településen nincs könyvtári ellátás	5	3	1	1	0		0
Összesen	358	358	358	358	358	45	682350	

³ megyei könyvtárnál a megyeszékhely lakosságának száma

2. *Infrastrukturális feltételek*

A kistelepüléseken működő könyvtári, információs és közösségi szolgáltató helyek, illetve települési könyvtárak túlnyomó többsége a művelődési házzal egy épületben található, gyakorta azonos személyzettel. A kisebb településeken az önkormányzat épületében került kialakításra a könyvtári helyiség is. 2013 elejéig közel 40 településen az iskola épületében volt a könyvtár is, kettős funkciót ellátva. Ez a helyzet az utóbbi hónapokban némiképpen változott, több településen kettéválasztották az iskolai és települési könyvtárat, megosztva az állományt. Így már csak a szolgáltató helyek 10 %-a található oktatási intézményben. Közel ennyi, a szolgáltató helyek mindössze 11 %-a önálló épületben nyert elhelyezést, érdekes módon többségében a legkisebb lélekszámú településeken. Általában ez a település egyetlen közösségi funkcióval bíró épülete.

A települések mindössze 5%-ában nyert elhelyezést az IKSZT épületében belül a könyvtári szolgáltató hely, ezen épületek felújítására, korszerűsítésére a közelmúltban került sor.

Infrastrukturális feltételek:

A KSZR szolgáltató helyek 46%-ában megoldott a külső és belső akadálymentesítés, ami a megye esetében örvendetes arány. De vizsgálva a települések lélekszámát is, már kissé kedvezőtlenebb az arány. Az 500 főnél kisebb települések esetében ez az arány már csupán 30%, az 501 és 1000 közöttiek esetében 40,3%, az 1001 és 1500 közöttiek esetében 37,5 %, míg az 1500 fölötti lélekszámú településeknél már 45,2%.

A kisebb lélekszámú települések egy részében még mindig hiányzik a vizesblokk, télen nem megoldott a fűtés, a nyílászárók elavultak. Vagyis, több esetben komplex épületkorszerűsítés, nyílászárócseré, illetve fűtéskorszerűsítés indokolt.

Nagy problémát jelent az 1000 fő alatti települések szolgáltató helyeinek korszerűsítése, felújítása, mert a helyi források csekély összege nem teszi lehetővé önerőből a probléma megoldását.

Az épületek 28 %-a külső felújításra vár, de 31 %-ban indokolt a belső terek felújítása is. Az 1501 és 5000 lélekszám közötti települések 37%-ban elavult a bútorkészlet, hiányzik a gyermekolvasók kiszolgálását biztosító célbútor, vagy a berendezések részleges felújítása indokolt.

Mind az épületek külső és belső felújításához, mind az akadálymentesítéshez külső források bevonása, akár európai uniós pályázatok bevonása indokolt, hisz a felújítások becsült értéke a külső felújítás esetén közel 231 millió Ft, míg a belső terek esetében eléri a 68 millió Ft-ot. Ez a kistelepülési támogatásból nem finanszírozható.

Belső terek:

A települések többségében hiányoznak a gyermekek ellátását támogató bútorok, berendezések, a korszerű kiszolgáló eszközök. A bútorok korszerűsítésének becsült értéke meghaladja a 40 millió Ft-t, mely az elkövetkező 5 évben folyamatos tervszerű fejlesztésekkel megoldható, ezáltal a kistelepüléseken is korszerű szolgáltató terek kerülnek kialakításra.

A könyvtári, információs és közösségi szolgáltató helyek átlagos alapterülete 48 m², mely önmagában nem rossz mutatószám. A legkisebb településeken 20 m² körüli a szolgáltató tér nagysága, mely nagyobb közösségi rendezvények számára nem biztosít megfelelő színteret. Alapvetően rosszabb a helyzet az 1501 és 5000 közötti lélekszámú településeken, hisz itt 36 m² az átlagos alapterület, mely csak abban az esetben biztosít megfelelő háttérrel a szolgáltatásokhoz, ha más kulturális vagy oktatási intézmény is fellelhető. Megítélésünk szerint jelenleg a szolgáltató terek 67 %-a alkalmas csoportos rendezvények befogadására. A legjobb feltételekkel az 1001 és

1500 lélekszám közötti települések rendelkeznek, 70 %-ban alkalmasak csoportos rendezvények befogadására.

Biztonságtechnika:

A szolgáltató helyek mindössze 38 %-a rendelkezik valamilyen szintű biztonságtechnikai felszereléssel, itt is jelentős fejlesztésre lenne szükség. Mivel ezen eszközök értéke az épületre terhelődik, a KSZR támogatásból nem finanszírozható. Az önerő hiánya miatt ebben az esetben is csak a pályázati források segíthetnek a 23 millió Ft-ot meghaladó fejlesztés finanszírozásában.

Javasolt fejlesztések

FEJLESZTÉSI TERÜLET	2014		2015		2016		2017		2018	
Külső épületfelújítás	10%	23 millió Ft	20%	46 millió Ft	30%	70 millió Ft	20%	46 millió Ft	20%	46 millió Ft
Belső terek felújítása	10%	7 millió Ft	20%	14 millió Ft	30%	21 millió Ft	20%	13 millió Ft	20%	13 millió Ft
Akadálymentesítés	10 %	2,5 millió Ft	30%	7,5 millió Ft	30%	7,5 millió Ft	20%	5 millió Ft	10%	2,5 millió Ft
Bútorzat	30%	12 millió Ft	20%	8 millió Ft	20%	8 millió Ft	20%	8 millió Ft	10%	4 millió Ft
Biztonságtechnika	10 %	3 millió Ft	20%	6 millió Ft	30%	9 millió Ft	10%	3 millió Ft	8%	2,5 millió Ft
Összesen		50,5 millió Ft		83,5 millió Ft		117,5 millió Ft		77 millió Ft		69 millió Ft

A szolgáltató hely infrastrukturális feltételei																									
Település	Lakónépessége	A szolgáltató hely működése (I/N)					könyvtárbusz	A szolgáltató hely külső-belső akadálymentesítése megoldott I/N	Az épület állapota (I/N) elfogadható, felújítandó, felújított				A könyvtári helyiség/helyiségek állapota elfogadható, felújítandó, felújított				A nyilvános könyvtári szolgáltatás alapterülete	A könyvtári bútorzat állapota				A könyvtári tér alkalmas-e	Biztonság-technikai eszközök (I/N)		
		önálló épületben	oktatási intézménnyel közös épületben	IKSZT épületben	egyéb kulturális intézménnyel egy épületben	egyéb			elfogadható	felújított	felújítandó	a felújítás becsült költsége (eFt)	elfogadható	felújított	felújítandó	a felújítás becsült költsége (eFt)		elfogadható	felújítandó	felújított	a felújítás becsült költsége (eFt)		van	fejlesztendő	a fejlesztés becsült költsége (eFt)
Összesen	233584	33	32	2	89	61	65	106	66	102	64	231000	70	91	71	68000	48	69	72	91	40109	154	87	144	23432
1-500 lakosú településen	35147	14	4	1	28	39	53	45	29	37	25	67000	26	36	29	29000	21,65	27	30	34	13979	48	33	58	8509
501 - 1000 lakosú településen	50771	7	10	0	25	12	9	27	15	31	14	25000	18	27	15	12000	35,39	14	20	26	12010	46	17	43	6815
1001 - 1500 lakosú településen	47775	5	11	1	16	2	2	15	7	18	12	76000	9	17	11	9000	50,35	12	12	13	4920	27	16	21	4008
1501 - 5000 lakosú településen	99891	7	7	0	20	8	1	19	15	16	13	64000	17	11	16	19	35	16	10	18	9200	33	21	22	4100

3. IKT, technikai eszközök

A 2013-as felmérés eredményeként megállapítható, hogy a településeken lévő számítógépek jelentős része elavult, többségük csak megfelelőnek tekinthető, nagy számban selejtezésre érett gépeket is regisztráltunk. A jó minősítést kapott gépek túlnyomó többsége a könyvtáros által használt.

Az infokommunikációs és egyéb technikai eszközök (telefon, scanner, nyomtató, projektor, fényképezőgép) tekintetében a települések ellátottsága hiányos, a használt eszközök nagy része elavult. Jelenleg a települések 2/3-a igényel fejlesztéseket a fenti területeken. Ez az első három évben nagyobb tételű beszerzéseket indokol mindegyik eszközből, (50-100 db) amit később jelenlegi és az újonnan beszerzett eszközök amortizációját figyelembe véve már kisebb beszerzésekkel kell szinten tartani.

A szolgáltató helyek jelenős informatikai fejlesztésekre szorulnak, mivel a számítógépek és egyéb informatikai eszközök átlagos életkora 4 év. A számítógépek többsége karbantartásra, fejlesztésre szorul, viszont a KSZR keretből beszerzett alkatrészek beszerelése az önkormányzat tulajdonában lévő eszközökbe a későbbiek során tulajdonjogi problémákat vethet fel. Operációs rendszerek újratelepítése esetén szintén problémát okoz az eredeti szoftverek/licenckék gyakori hiánya.

Alapvető célként fogalmazhatjuk meg, hogy minden szolgáltató helyen minimum 2 számítógép elhelyezése alapkövetelmény, mely rendelkezik internet elérési lehetőséggel is. Ennek érdekében 2013-ban jelentős fejlesztést kezdtünk.

Eddig beszerzésre és kiszállításra került:

Notebook	Asztali számítógép	Vonalkódolvasó	Nyomtató	fényképezőgép	Scanner
10 db	49 db	60 db	16	15	5

Beszerzés alatt van:

Notebook	Asztali számítógép	Vonalkódolvasó	Fénymásoló	fényképezőgép	Projektor + vászon
5 db	47 db	20 db	47	36	12

A költséghatékonyságot figyelembe véve az eddig beszerzett számítógépek ingyenes operációs rendszerrel (Linux) és irodai szoftverekkel kerültek átadásra. Hosszú távú célunk, hogy a településekre kihelyezett számítógépek felén fusson ingyenes operációs rendszer, egyrészt költséghatékonyság miatt, másrészt, hogy a lakosságot megismertessük az ingyenes és jogtisztán használható szoftverek használatával.

A szolgáltató központokban sor került a Corvina integrált könyvtári rendszerhez való kapcsolódáshoz szükséges programok telepítésére és azok beállítására. Elkezdődött a rendszer beállítása azokon a településeken (25 db.) is ahol a közeljövőben sor kerül a helyben lévő állomány példányadatozására, illetve az elektronikus kölcsönzés bevezetésére.

Megyei szinten a tervezési időszak 5 évében további kb. 600 db számítógép beszerzése indokolt. Ez eredményezné, azt, hogy minden ellátott településen legalább 2 db új, szoftverekkel ellátott, megfelelő minőségű számítógép álljon rendelkezésre. A 3 éves

amortizációs időszakot és a jelenlegi állapotokat (2013-ban több mint 100 számítógép már beszerzésre került) figyelembe véve ez körülbelül évi 100-120 db számítógép beszerzését jelenti.

Széles azon informatikai, vagy ahhoz köthető eszközök köre, melyek beszerzése a szolgáltatások minőségének növeléséhez, a közösségi programok lebonyolításához, illetve a település programjairól készülő dokumentáció elkészítéséhez nélkülözhetetlen: nyomtató, szkennel, router megfelelő számú beszerzése több év programjában szerepel. A minőségi szolgáltatásokat támogató informatikai és egyéb elektronikai eszközökből 2014-ben indokolt a táblázatban szereplő darabszámok beszerzése, majd a további években az amortizációnak, illetve az új csatlakozásoknak megfelelő eszközpótlásról kell gondoskodni. Azokat a településeket kivéve, ahol a könyvtárosok speciális feladatokat (pl. digitalizálás) vállalnak el, előnyben részesítjük a multifunkciós eszközök beszerzését.

Miután 2013-ban már egy jelentősebb informatikai fejlesztésre került sor, várható, hogy az elkövetkező 5 évben évente nettó 20-25 millió Ft-ot kell informatikai fejlesztésre fordítani a minimális ellátás érdekében. A nagyobb lakosságszámmal rendelkező települések esetében a tervezés során figyelembe vett darabszám nem elegendő, a lakossági használatot is biztosító eszközpark kialakítása további forrásokat igényel.

Internet kapcsolat:

A települések 83 %-ban nem biztosított az internet kapcsolat, de sok helyen hiányzik a telefon is, mely akadály a kapcsolattartásnak is. Az internet előfizetéshez, illetve a fenntartásához szinte minden település támogatást igényelne. A szolgáltató helyek 18 %-án jelenleg nem biztosított az internet kapcsolat, így nincs lehetőség minőségi szolgáltatás nyújtására. A legkisebb településeken a szolgáltató helyek – melyek egyébként is hátrányos helyzetűek – csupán 52 %-a rendelkezik internet kapcsolattal, de még ennél is rosszabb a helyzet az 501 és 1000 fő közötti településeken. Gyakorlatilag minden település szeretne támogatást igénybe venni az Internet szolgáltatáshoz, mely a minőségi ellátás alapkövetelménye.

Infokommunikációs eszközök ⁴																			
Település	Lakónépessége	telefon		számítógép		projektor		digitális fényképezőgép		nyomtató		szkenner		multi-funkciós (szkenner-nyomtató)		vetítő-vászón		internet	
		I	F	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I (db)	F (db)	I	F
Összesen	233584	74	161	534	397	53	152	75	166	157	112	27	113	76	163	41	163	192	44
1-500 lakosú településen	35147	29	64	196	135	26	55	28	69	56	49	8	49	23	65	14	68	79	14
501 - 1000 lakosú településen	50771	21	40	137	105	11	36	24	37	41	23	4	25	17	36	14	32	47	14
1001 - 1500 lakosú településen	47775	9	28	89	73	11	29	11	27	26	22	4	21	12	29	8	30	29	9
1501 - 5000 lakosú településen	99891	15	29	112	84	5	32	12	33	34	18	11	18	24	33	5	33	37	7

⁴ I = Igen F = Fejlesztendő

4. *Állománymenedzsment*

A szakmai szolgáltatás keretében:

- A kereskedelmi forgalomba kerülő dokumentumokból (könyv, zenei hangzó anyag, DVD, CD-ROM, folyóiratok, napilapok) beszerezzük a lakosság érdeklődésére számot tartó, illetve a gyűjtőkörbe illeszkedő kiadványokat, a Corvina integrált rendszerben feltárjuk és szolgáltatásra alkalmas állapotban elérhetővé tesszük valamennyi szolgáltató hely, valamint a könyvtárbusz vonatkozásában.
- A beszerzett dokumentumok nyilvántartásba vételét és feltárását követően azok adatait bekapcsoljuk a megyei és országos könyvtári adatbázisba, így biztosítva azok elérését interneten keresztül.
- Könyvtárközi és elektronikus dokumentumok kölcsönzésével lehetőséget biztosítunk arra, hogy a szolgáltatást igénybevevők, a településen élők hozzáférhessenek a megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben nem fellelhető dokumentumokhoz is.
- A letéti állomány és a könyvtárbusz állományának folyamatos fejlesztése mellett gondoskodunk a rongált, elavult és fölös példányok kivonásáról a hatályban lévő rendelkezések szerint, figyelembe véve a megrendelő javaslatait.

A szolgáltató helyek jelenlegi állománya több mint 1 millió dokumentum, nagymértékben elavult, az állományok átválogatását követő selejtezése indokolt. A mozgókönyvtári ellátásba bevont településeken a hangsúlyt a dokumentum-ellátásra helyezték, így akár évente több száz új dokumentummal is gyarapodott a gyűjtemény, de mellette megmaradt a régi állomány fölösleges, fizikailag és tartalmilag is amortizálódott dokumentummal terhelt.

A települések túlnyomó részében csupán könyvek álltak az érdeklődők rendelkezésére, de hiányoztak a korszerű információhordozók (CD, DVD, hangoskönyvek). A könyvek mellett néhány településen hagyományosan előfizettek folyóiratokra, melyet 2013-ban általános gyakorlattá tettünk, elősegítve a dokumentumszolgáltatás megújítását.

A könyvek és folyóiratok mellett nagy hangsúlyt fektetünk a nem hagyományos dokumentumok kínálatának bővítésére, ezért jelentős összeget fordítunk a DVD-k, valamint a hangoskönyvek beszerzésére, törekedve egyúttal a dokumentumtípusok népszerűsítésére.

Jelenleg még nagyon csekély az érdeklődés az elektronikus dokumentumok iránt, ezek népszerűsítésére nagyobb hangsúlyt kívánunk fektetni.

Alapvető célunk, hogy a településeken – azok nagyságától függetlenül – bővüljön a legfrissebben megjelent dokumentumok hozzáférhetősége, de az alapellátás legfontosabb dokumentumainak elérhetőségét helyben is biztosítani kívánjuk.

Kiemelt cél, hogy valamennyi településre a 2013-ra tervezett, negyedévente megvalósított állománycsere során alkalmanként minimum 30 új dokumentum (könyv, DVD, CD, hangoskönyv) kerüljön kihelyezésre a település igényei szerint.

A helyi sajátosságok figyelembe vételével folyamatosan biztosítjuk a tartós letétbe kihelyezett alapvető kézikönyvek, lexikonok, kötelező és ajánlott olvasmányok beszerzését.

Az egyedi igényeket indokolt esetben az igényelt dokumentum soron kívüli beszerzésével és feldolgozásával teljesítjük, illetve törekszünk az ODR szolgáltatásait, a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségét a korábbi gyakorlatnál erőteljesebben népszerűsíteni („Válaszküldemény” postai szolgáltatás bevezetése.).

Nyilvántartás, feltárás:

A kistelepülési ellátás keretében beszerzett dokumentumok a megyei könyvtár által használt Corvina integrált rendszerben kerülnek nyilvántartásba vételre, s e rendszer felhasználásával történik a dokumentumok feltárása, egy közös adatbázis építése.

A kihelyezett dokumentumokról települési szinten naprakész információval szolgál a Corvina adatbázis, mind a cserelétét, mind a könyvtárbuszos állomány tekintetében. Valamennyi állománymozgatást (letéti csere, új tartós letét kihelyezése, állományleltár, törlés stb.) csak és kizárólag a Corvina integrált rendszer megfelelő moduljának használatával bonyolítunk.

A legtöbb szolgáltató helyen a dokumentumkínálatot kurrens szakkönyvekkel és ismeretterjesztő művekkel szükséges gyarapítani a kistelepülések sajátosságainak figyelembevételével (pl. gyümölcsstermesztés, állattartás stb.), törekedve az ifjúsági és gyermek ismeretterjesztő irodalom arányának növelésére.

A kötelező és ajánlott irodalom általában megfelelő példányszámban áll rendelkezésre, e téren az újabban belépő kötelezők beszerzésére kell hangsúlyt fektetni. A mai magyar gyermekirodalom népszerűsítése céljából további ifjúsági művek beszerzése indokolt annak érdekében is, hogy a gyermekprogramok (író-olvasó találkozók, vetélkedők) háttérét biztosítsuk.

A népszerű irodalmi művek mellett törekszünk az igényes irodalom, a hazai és külföldi klasszikusok alkotásainak olvasottságát növelni, ehhez olvasásnépszerűsítő rendezvényeket, akciókat igénybe venni. E téren támaszkodunk a sajtó mozgósító erejére, a helyi alkotók személyes jelenlétére is.

A helyben lévő állományok feltártsága változó, a legtöbb esetben csupán az egyedi leltárkönyv, vagy az esetlegesen és rendkívül változó színvonalon épített katalógus ad információt a gyűjteményről. Az állományok elektronikus feltártsága eltérő arányú, a Corvina rendszert használó városi könyvtárak vonzáskörzetébe tartozó települések körében jellemzőbb, elsősorban az utóbbi évek beszerzésére kiterjedően. E téren a teljesség igénye a cél, hisz a teljes elektronikus feltártságot követően a szolgáltatások köre is bővíthető. A tervezett fejlesztések eredményeként évről-évre több település esetében már elektronikusan elérhetővé válnak a kölcsönzési információk is (2013-ban várhatóan 9 településen vezetjük be az elektronikus kölcsönzést).

A gyarapítás megalapozottsága, a szolgáltatások minőségének emelése (elektronikus kölcsönzés) bevezetése érdekében is szükséges a helyben lévő állományok mielőbbi teljes körű feltárása. Ezt a feladatot kiemelten kezeljük, s évente 40-45 ezer dokumentum példányadatozását, illetve szükség esetén bibliográfiai feltárását kívánjuk elvégezni. A helyben lévő dokumentumok Corvina integrált rendszerben történő feldolgozása a megyei könyvtár adatbázisában történik a lelőhelyadatok megadásával. A dokumentumok elavultsága és elhasználódása miatt nagyfokú selejtezésre van szükség (20-25 %), hiszen ez biztosítja a korszerű és dinamikus gyűjteményi kínálatot megyei szinten.

A kistelepülések dokumentum ellátása többszintű, hisz az új beszerzések, csereléték mellett nagy hangsúlyt helyezünk az ODR-MOKKA szolgáltatások népszerűsítésére, a könyvtárközi kölcsönzések számának növelésére, a helyismereti információk vonatkozásában az elektronikus információk előtérbe helyezésére. A megyei könyvtárban épülő digitális adattárak, illetve helyismereti adatbázisok akadálymentes elérése a cél, melyhez az informatikai fejlesztés biztosítja az alapokat, a szolgáltató helyeken dolgozó munkatársak rendszeres továbbképzése a szakmai ismeretek átadását.

A gyarapítás során a következő szempontok érvényesülnek:

- a települések ellátási formája (szolgáltató hely működtetése, illetve könyvtárbuszos ellátás),
- a könyvtári szolgáltató hely gyűjtőkori szabályzata, korábbi gyarapítási szokásai,
- a könyvtári szolgáltató hely technikai feltételei (internet, számítógép),
- a településeken működő könyvtár típusa (települési, iskolai és települési),
- a szakfelületei vizsgálat, illetve a személyes látogatás során nyert tapasztalatok, a volt szolgáltató városi könyvtár véleménye, javaslata,
- egyéni érdeklődés, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó általános igények.

Állománymenedzsment							
Település	Lakónépessége	A településen helyben lévő dokumentumok száma (cserelétét nélkül)	Elektronikus nyilvántartásba vett dokumentumok (becslés %-ban)	A szolgáltató hely dokumentumállománya elektronikus katalógusban: teljes mértékben feltárt (100 %) részben feltárt (becslés %-ban) nem érhető el (0 %)	Selejtezendő dokumentumok százalékos aránya (becslés %-ban)	Raktári jelzetek	Vonalkódolás
Összesen	233584	1049881	18%	16%	13%	66%	16%
1-500 lakosú településeken	35147	186870	17%	15%	11%	59%	14%
501 - 1000 lakosú településeken	50771	226666	14%	13%	12%	64%	16%
1001 - 1500 lakosú településeken	47775	208784	28%	27%	11%	76%	26%
1501 - 5000 lakosú településeken	99891	427561	19%	15%	18%	73%	12%

5. Könyvtárhasználat

A statisztikai elemzések egyértelművé teszik, hogy a lakosság jelentős része csak az alapszolgáltatásokat vette eddig igénybe. A lakosság 15 %-a volt 2012-ben regisztrál használó, a regisztrált használók 41 %-a 14 éven aluli, az általuk kölcsönzött dokumentum az összes kölcsönzés 43 %-át adta. Az adatokból következik, hogy bár a kistelepülések lakossága folyamatosan öregszik, mégis nagy hangsúlyt kell fektetni a gyermekek és a fiatalok olvasóvá nevelésére, a számukra releváns dokumentumok beszerzésére.

A személyes használaton túl minimális számú az internet, és szinte elenyésző a távhasználat egyéb módja. Ennek elsődleges oka a szolgáltatáskínálat szűkössége, a hagyományos szolgáltatások kizárólagossága a kínálati palettában.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében az alábbi szolgáltatásokat kívánjuk biztosítani a kistelepülésen élők részére:

Dokumentumszolgáltatás

- A lakosság igényeinek megfelelő, széles körű és kurrens dokumentumkínálat.
- Speciális könyvtári dokumentumok biztosítása a fogyatékkal élők számára.
- Egyedi igények soron kívüli kielégítése.

Információs szolgáltatás

- A könyvtári állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása, ennek keretében a beszerzett újdonságok nyilvántartásba vétele, elektronikus katalógusban való közzététele az interneten, állományellenőrzés elvégzése, – szükség szerint – kivonás az állományból.
- Tájékoztatás az ODR-MOKKA működéséről, az országos lelőhely-nyilvántartásról.
- Az oktatásban, képzésben részt vevők információellátásának segítése, tájékoztatás a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségéről,
- Tájékoztatás a könyvtári rendszerben elérhető adatbázisokról.
- A településre és a megyére vonatkozó helyismereti információk biztosítása, digitalizálása.

Számítógépes szolgáltatások

- A szolgáltató helyre vonatkozó adatok és információk közzététele a megyei könyvtár honlapján.
- Könyvtári szolgáltatásokról információk biztosítása a kistelepülési önkormányzat honlapján, különös figyelemmel az új és az ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásokra, továbbá a fogyatékkal élőket és a nemzetiséghez tartozókat érintő információkra.
- A könyvtári állomány nyilvántartása, feltárása, gondozása, ennek keretében a beszerzett újdonságok nyilvántartásba vétele, elektronikus katalógusban való közzététele az interneten, állományellenőrzés elvégzése, – szükség szerint – kivonás az állományból.
- A településre vonatkozó helyismereti információk digitalizálása egyedi igény szerint, a kistelepülési értéktárak kialakítása, a nemzeti értékek és hungarikumok gyűjtésének támogatása.
- Megyei Tudástár portál szerkezeti, funkcionális és tartalmi fejlesztése, a kistelepülési szolgáltató helyek információs szolgáltatásának támogatása.

Közösségi szolgáltatások

- A lakosság érdeklődésének megfelelő kulturális, közösségi, közművelődési rendezvények, az olvasáskultúra fejlesztését támogató programok szervezése, az olvasás, a tanulás, a közösségi élet támogatása, a civil önszerveződések segítése. A szolgáltató hely bevonása az országos, térségi és kistérségi programokba, olvasásnépszerűsítő rendezvényekbe.
- A nyári szünetben élményszerző, igényes programok, napközis foglalkozások szervezése.
- **Felhasználó-képzés** célja a szélesebb társadalmi közönség, célzott rétegek és korcsoportok **digitális írástudásának**, készségeinek fejlesztése, az e-tájékozódás támogatása.

Az előzetes igényfelmérésekre alapozva az alábbi típusú rendezvények szervezését tervezzük:

Könyvtárhasználati órák; könyvtárbemutató foglalkozások; író-olvasó találkozók; előadó és felolvasó estek; kézműves foglalkozások; játszóházi foglalkozások; nyári napközis foglalkoztatás; mesedélutánok; kiállítások; helyi, kistérségi és megyei pályázatok, vetélkedők; ismeretterjesztő és zenés előadások; kamarahangversenyek; falunaphoz, hagyományteremtő helyi rendezvényekhez kötődő igényes közművelődési programok; nemzeti és könyves ünnepekhez, országos könyvtári programokhoz kapcsolódó rendezvények; egyesületek, civil szervezetek és könyvtári közös programok.

További szolgáltatások:

- Helyismereti információk digitalizálása egyedi igény szerint, a kistelepülési értéktárak kialakítása; az információk elérésének biztosítása a megyei elektronikus katalógusban, adatbázisaiban (**Megyei Életrajzi Adatbázis, Borsodi Digitális Könyvtár**).
- Megyei Tudástár portál szerkezeti, funkcionális és tartalmi fejlesztése, a kistelepülési szolgáltató helyek információszolgáltatásának támogatása.
- Az egyéni igények kielégítése könyvtárközi kölcsönzés keretében, ingyenes „**Válaszküldemény**” postai szolgáltatás bevezetésével. Szorgalmazzuk a digitális dokumentumküldés bevezetését.
- Segítséget nyújtunk ahhoz, hogy a könyvtári információk elérhetővé váljanak a települések honlapján.
- A könyvtári szolgáltató hely, mint közösségi színtér közösségépítő erejének, a szabadidő kulturált eltöltésének, a gyerekek szabadidős tevékenysége színvonalának növelése érdekében társasjátékok, kézügyességet fejlesztő eszközök, a társas kapcsolatok kiépítésében használható eszközök beszerzése.

Fejlesztési célok:

- A településeken – azok nagyságától függetlenül – bővüljön a legfrissebben megjelent dokumentumok hozzáférhetősége.
- A lakosság a lehető legkönnyebben jusson hozzá a könyvtári információkhoz; ismerjék meg a könyvtári rendszer szolgáltatásait, éljenek a dokumentumkölcsönzés helyi alkalmain túli lehetőségekkel, tudjanak keresni az országos lelőhely-nyilvántartás, valamint a megyei könyvtár adatbázisaiban. Ennek megfelelően fejlesztjük a települési szolgáltató helyek számítógépes ellátottságát, szolgáltatásait.
- A kistelepülésen élők utazás nélkül hozzájussanak az igényes szórakozást biztosító programokhoz. A gyermek és felnőtt programok hozzájáruljanak az olvasáskultúra fejlődéséhez, a tömegkultúra mellett elsőbbséget biztosítva az értékek megismerésének.

- A programok lehetőséget biztosítanak a földrajzi, társadalmi hátránnyal élők számára, hogy megismerkedjenek napjaink kulturális értékeivel, a kortárs alkotókkal, írókkal, költőkkel, egyéb művészeti ág szereplőivel, a digitális írástudás fejlesztésére. A könyvtári szolgáltató hely az önálló élményszerzés, a civil együttlét lehetőségét biztosítja a helyi kultúra, hagyomány ápolása mellett.
- A nagyon kis lélekszámú települések esetében támogatjuk a több település összefogásával megszervezésre kerülő programokat, irodalmi esteket, igényes zenei programokat, ahová a falugondnoki szolgálat segítségével elvihetők az érdeklődők.
- A gyermekek körében elsősorban az olvasásnépszerűsítést elősegítő, támogató programokra kell a hangsúlyt fektetni. A programszervezés során arra kell törekedni, hogy olyan alkotókkal, művészeti ágakkal találkozhassanak, amelyre a családok anyagi lehetőségei, illetve a földrajzi távolság miatt nem lenne lehetőség: bábszínházi előadások, irodalmi estek stb.

Könyvtárhasználat												
Település	Lakónépessége	Olvások száma összesen							Ebből 14 éven aluliak száma			
		Regisztrált használók	Személyes használat	Az összesből Internet használat	Telefon, fax, e-mail	OPAC, honlap	Kölcsönzött dokumentumok	Helyben használt dokumentumok	Regisztrált használók	Személyes használat	Kölcsönzött dokumentumok	Helyben használt dokumentumok
Összesen	233584	35464	350788	99575	2779	2124	438609	237352	14679	175626	188221	132429
1-500 lakosú településen	35147	9545	82977	15641	1158	410	120217	52695	2992	31994	40135	20639
501 - 1000 lakosú településen	50771	9075	97497	32959	410	571	108050	83806	4118	56023	51704	51679
1001 - 1500 lakosú településen	47775	6354	52702	14813	510	0	77018	39395	3136	34487	37534	26483
1501 - 5000 lakosú településen	99891	10490	117612	36162	701	1143	133324	61456	4433	53122	58848	33628

6. Személyi feltételek

A települési könyvtári ellátás legneuralgikusabb pontja a könyvtári személyzet kérdése. A korábbi években nagyon magas volt a megbízási díjas foglalkoztatás, főként, hogy ennek költségeit a mozgókönyvtári normatíva fedezte. A nagyobb települések esetében a teljes munkaidős foglalkoztatás is jellemző, de egyre gyakrabban találkozunk részmunkaidős foglalkoztatással. A közhasznú foglalkoztatás bevett gyakorlat, de ebben az esetben számítanunk kell a gyakori személycserével. Jelenleg a könyvtári szolgáltató helyek mindössze 18 %-ában biztosított főfoglalkozású alkalmazott, mely azt jelenti, hogy többségében egy személy látja el a könyvtári, közművelődési feladatokat is. A dolgozók 7,5 %-a részmunkaidős, 40 % megbízási díjas, 27 %-a közfoglalkoztatásban látja el feladatát, amely egyenlenné teszi az ellátás színvonalát. A szolgáltató helyek 7 %-ában önkéntesek végzik a feladatot, munkájukért ellenszolgáltatásban nem részesülnek. Ez az egyenlenszemélyi ellátottság többletterhet ró a szolgáltató megyei könyvtárra is, hisz személycserék esetén az állományrevízió megkerülhetetlen. A kistépelülésen dolgozó könyvtári munkatárs bérének kérdése Borsod-Abaúj-Zemplén megyében egy neuralgikus pont, valódi megoldás csak hosszabb távon biztosítható.

A foglalkoztatottak képesítése alapján megfelel a jogszabályi előírásoknak, bár a kisebb településeken gondot jelent még a megfelelő iskolai végzettséggel rendelkező személy megtalálása is.

A személyi ellátottság terén jelentkező problémáknak messzenyúló következményei vannak, hisz ez kihat a nyitvatartási idő alakulására, a helyben nyújtott szolgáltatások, illetve a fogadható szolgáltatások színvonalára is. Bár a szolgáltató helyek nyitvatartási ideje megfelel a törvényi előírásoknak, mégiscsak csekély mértékben biztosítanak hozzáférést az állampolgári jogon járó alapszolgáltatásokhoz.

A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell szentelni:

- a szolgáltató helyek munkatársainak alapképzésére, folyamatos továbbképzésére,
- szorgalmazni kell az OKJ-s, segédkönyvtáros képzésben való részvételt, ehhez az állami támogatásból forrást kell biztosítani,
- átgondolandó szakképzett könyvtáros/ok alkalmazása a szolgáltató központban, s ezen személyek kiajánlása több település könyvtáros problémáinak megoldására (a hét egy-egy napján más-más településen biztosítják a szolgáltatást a szakképzett könyvtárosok, akikkel szemben a szakmai elvárások is könnyebben érvényesíthetők),
- gyakoribbá kell tenni a szakmai látogatásokat, legalább negyedévente a területi referens, illetve a szolgáltatásba bekapcsolódó városi könyvtár munkatársának részvételével.

Alapvető cél:

- A kistelepüléseken legyen folyamatosan biztosított a szakember-ellátottság, csökkenjen a fluktuáció.
- A helyi munkatársak legyenek képesek a szükséges dokumentáció és adminisztráció, nyilvántartás vezetésére, a Munkanapló folyamatos vezetésére, statisztikai adatok közzétételére.
- A kistelepülésen foglalkoztatott munkatársak váljanak képessé a könyvtári rendszer szolgáltatásainak közvetítésére, a lakosság könyvtári, információs és programigényének kielégítésére, az önálló munkavégzésre. El kívánjuk érni, hogy a könyvtárosok legyenek képesek az információnyújtáshoz szükséges adatbázisok önálló használatára, kezdeményezzenek újszerű szolgáltatásokat.
- A kistelepülési szolgáltató helyek munkatársai legyenek tisztában a könyvtári rendszer működésével, a könyvtári szolgáltatások sokszínűségével.
- Tudjanak kezdeményezően fellépni a lakosság kulturális, közösségi igényének megfogalmazásában, kielégítésében.
- Az erről szóló sajtómegjelenések előkészítésében, illetve a programdokumentációk archiválásában kapjanak központi segítséget és támogatást rendszerszinten.
- Szerezzenek jártasságot könyvtárhasználati foglalkozások lebonyolításában.

A képzés tervezett területei:

- Alapvető könyvtárszakmai ismeretek.
- Az olvasói adatok, valamint a forgalmi adatok nyilvántartása (folyamatosan bevezetésre kerül a Corvina integrált rendszer, így a hagyományos nyilvántartás háttérbe szorul, de teljesen nem számolható fel az elkövetkező időszakban sem),
- A könyvtári rendszer működése, az alapszolgáltatások rendszere,
- Program- és közönségszervezés, propaganda,
- Irattározás, archiválás elektronikus környezetben,
- Az olvasókkal való foglalkozás, személyre szabott szolgáltatások,

A képzés, továbbképzés tervezett formái, gyakorisága:

- Arra kell törekedni, hogy minden szolgáltató helyen a törvényi előírásoknak megfelelő képzettségű munkatárs legyen foglalkoztatva.
- Növelni kell az OKJ-s segédkönyvtáros képzésben résztvevők számát, elsősorban ezen képzési forma preferált, melyet évente megszervezünk
- Az integrált rendszer használatához megfelelő ismeretekre van szükség, melyet modulonként 2-4 napos tanfolyamok keretében osztunk meg a kollégákkal. Kiemelt szerepet kap a Katalógus, a Kölcsonzói modul használata.
- A szakképzésbe nem kapcsolódó munkatársak részére évente legalább két alkalommal 4 napos alaptanfolyamot kell szervezni, ahol az alapismeretek átadhatók.
- A megye földrajzi adottságaira tekintettel minden statisztikai kistérségben legalább két alkalommal szakmai napra invitáljuk a kistelepüléseken dolgozó munkatársakat, de évente 2 alkalommal megyei szintű szakmai napot is szervezünk az aktualitások megterjesztésére.

Személyi feltételek											
Település	Lakónépessége	Nyitva tartási		Könyvtárbusz nyitva tartási		A szolgáltató helyen dolgozó					
		napok száma hetente	órák száma hetente	napok száma kéthetente	órák száma kéthetente	főfoglalkozású közalkalmazotti jogviszonyban	részmunkaidős közalkalmazotti jogviszonyban	megbízási díjas	közvélemény, közhasznú foglalkoztatott	önkéntes	képzettsége megfelel a jogszabályi előírásnak (%) ⁵
Összesen	233584	729	2919	0	34,62	37	15	86	59	16	29,08%
1-500 lakosú településen	35147	246	881	0	27,26	10	4	39	26	10	3%
501 - 1000 lakosú településen	50771	170	644	0	4,7	5	4	22	17	4	12%
1001 - 1500 lakosú településen	47775	130	493	0	1,5	9	1	12	9	2	5%
1501 - 5000 lakosú településen	99891	183	901	0	1,16	13	6	13	7	0	9%

⁵ Az emberi erőforrások minisztere 39/2013. (V. 31.) EMMI rendelete a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működéséről

5. § (1) g) a szolgáltató helyen a kistélepülési önkormányzat

ga) 1500 fő alatti lakosságú kistélepülésen legalább érettségivel,

gb) 1500–2500 fő közötti lakosságú kistélepülésen középfokú szakirányú végzettséggel,

gc) 2500 fő feletti lakosságú kistélepülésen közalkalmazotti jogviszonyban, felsőfokú végzettséggel és könyvtáros szakképzettséggel rendelkező személyt foglalkoztat.

7. A könyvtári szolgáltatások népszerűsítése

A könyvtárhasználat adatainak elemzése is megerősítést ad ahhoz, hogy kiemelt feladatként kell kezelnünk a könyvtári szolgáltatások népszerűsítését, a korábinál nagyobb hangsúlyt kell fektetni erre a területre.

Kiemelt feladatnak tartjuk:

A/ A szolgáltató helyre vonatkozó adatok és információk közzététele a megyei könyvtár honlapján.

B/ Könyvtári szolgáltatásokról információk biztosítása a kistéleplési önkormányzat honlapján, különös figyelemmel az új és az ingyenesen igénybe vehető szolgáltatásokra, továbbá a fogyatékossggal élőkét és a nemzetiséghez tartozókat érintő információkra.

C/Az arculati elemek egységes használatával kialakított dokumentum és iratminta tár létrehozása.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer szolgáltatásainak, valamint a könyvtári rendszer működéséről szóló tájékoztatásoknak kidolgozása során követjük az intézmény kommunikációs tervében, a korábban elkészült Arculati kézikönyvben foglaltakat, alapul véve a kistéleplési ellátás sajátosságait is.

A 2013 januárjában létrehozott területi csoport a II. Rákóczi Ferenc Könyvtár színvilágának és stílusjegyeinek megfelelően alakította ki egyrészt a szolgáltatás népszerűsítésének lépéseit, másrészt a szolgáltató helyeken alkalmazott arculati elemeket, az egységes megjelenés dokumentumkészletét.

Az első és legfontosabb lépés, a szolgáltatás tényének megismerttetése a lakosság minél szélesebb rétegével.

Ennek érdekében valamennyi szolgáltató helyre a könyvtári szolgáltatásokat népszerűsítő plakátokat, szórólaponkat készítettünk (letéti és könyvtárbuszos ellátás esetén egyaránt), melyek a településeken kihelyezésre kerülnek/kerültek.

A szolgáltatás egységesítését szolgálja a „könyvtári, információs és közösségi helyeken” használatos, azonos arculati elemmel bíró kültéri információs tábla, valamint a könyvtárbuszos megállóhelyeket jelölő tábla. A kültéri információs táblákat QR kóddal láttuk el, melyet a legtöbb okostelefon képes értelmezni. Az ide elhelyezett információ egyrészt elvezet a bazkonyvtar.hu megyei weblapra, továbbá tartalmazza az adott szolgáltató hely címét, nyitvatartási idejét. Célunk ezzel az volt, hogy a településen járó turisták is hozzájuthassanak a könyvtári információkhoz nyitvatartási időn kívül is.

A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer egyik legfontosabb információs csatornája a honlap. A korábban elkészült Megyei Tudástár portált (www.bazkonyvtar.hu) alakítottuk át a KSZR szolgáltatások céljaira, melyre folyamatosan kerülnek fel az aktuális információk. Itt nyertek elhelyezést:

- az egységesen használt iratminta tár, melynek bővítése, aktualizálása folyamatos,
- az egységes arculattal megtervezett biankó plakát és meghívó minták,
- a könyvtári adminisztrációhoz, nyilvántartásokhoz szükséges nyomtatványok,
- a programokról készült rövid ismertetések,

- valamint a rendezvények képtára.

Ezen a honlapon nyer elhelyezést valamennyi szerződött település könyvtárának információs oldala, de folyamatosan aktualizálásra kerül a nyilvános könyvtárak adattartalma is.

Alapvető célként fogalmazzuk meg, hogy valamennyi szolgáltató hely belső arculati elemét egységesítjük. Azonos arculati elemek felhasználásával készülnek a belső információs táblák, feliratok, alapidokumentumok.

A KSZR szolgáltatásainak népszerűsítését és az egységesítést szolgálja a területi ellátásban használt járművek (személygépkocsi, könyvtárbusz) matricázása a kistelepülési ellátásra kialakított tartalmi jegyek felhasználásával.

További tervezett lépések, kiadványok:

- **A Megyei Tudástár portál átalakítása, tartalmi megújítása,**
- **A települések honlapján valamennyi szolgáltató helyről információ elhelyezése egységes tartalommal,**
- **Az 1500 lélekszám feletti településeken önálló könyvtári aloldal kialakítása a Megyei Tudástár portál felhasználásával,**
- **A gyermek és ifjúsági korú könyvtárhasználók részére speciális tartalmak elérhetővé tétele a Megyei Tudástár portálon,**
- **Egységes arculatú kiadvány megjelentetése a szolgáltató helyek, illetve a könyvtárbuszos ellátási területek alapinformációival, részletes szolgáltatáskínálatti ismertetéssel.**

8. Szolgáltató könyvtár

A II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár infrastrukturális hátterének jellemzői a KSZR szolgáltatások nyújtására:

Az épület adottságainak előnyei között szerepel a belvárosi elhelyezkedés, a jó megközelíthetőség, az akadálymentes bejutás az épületbe és közlekedés az épületen belül. Hátrány, hogy az épület északi oldalán található rámpához nem sikerült parkolóhelyet kapni a Régió Park Rt-től, így az autók csak a garázs előtti lejárón vagy az épület főbejárata előtt tudnak parkolni. Gyengeségei között szerepelnek a belső adottságok, a terek nehezen változtathatósága, a háttérmunkákra nem elegendő a tér, a Terület-ellátási csoport munkatársainak a rendelkezésre álló helyiségek között nem lehetett összetartozó helyen lévő területet biztosítani, így két földszinti és az igazgatóhelyettesi irodában egymástól „távol” eső három ponton találhatóak a csoport munkatársai, ami részben nehezíti a kommunikációt. Logisztikai célokra csak a kiürített volt Nyelvi részleg állt rendelkezésre, amelynek a bútorzata eredetileg olvasói céloknak megfelelően volt berendezve, előkészítő, csomagoló és szétosztó munkafolyamatokra kevésbé alkalmas.

Az alagsorban rendelkezésre álló területek nyitottak, nem zárhatóak, bútorozásuk megoldatlan, kialakítatlan, beruházást igényelne az átalakításuk, amelyre jelenleg nincs forrás.

A logisztikai feladatok ellátását szolgálja a 2013-ban vásárolt VW Caddy gépkocsi, a már 5 éves Opel Zafira, illetve az Edelényi kistérségben szolgáltató, könyvtárbusszá alakított Mercedes mikrobusz. Az Encsi kistérségben bérelt jármű biztosítja könyvtárbuszt ellátást. Jelenleg beszerzés alatt áll egy újabb VW Caddy gépjármű beszerzése, mely a könyvek és egyéb eszközök kiszállításában enyhíti a jelenlegi nehézségeket.

A minőségi szolgáltatás megteremtése érdekében a közeljövőben **be kell szerezni egy európai színvonalú ellátást nyújtó, a szolgáltatások széles körét biztosító, gazdag gyűjteménykínálatot biztosító valódi könyvtárbuszt**, melynek forrását csakis európai uniós források biztosíthatják.

Az intézmény IKT eszközei között az integrált könyvtári rendszer megfelelő támogatást nyújt a gyűjteményszervezési és szolgáltatási munkafolyamatok végzéséhez, amelyek akár az egész megyére kiterjedően is központosítva, közös katalógusban végezhetőek (gyarapítás, feltárás, kölcsönzés).

Az integrált rendszer gyenge pontja a retrospektív konverziót érinti, amely az év folyamán a városi hálózat rekordjainak betöltésekor igazolódott: sajnos a duplumszűrésben nem sikerült minőségi eredményt elérni, ezért a probléma megoldásáig (Corvina fejlesztés biztosításáig) további adatbázisokból csak akkor végezhető konverzió, ha a rendszer szolgáltatója azt hibátlanul, duplumok sokszorozódása nélkül megoldja.

További gondot jelent az integrált rendszer oldaláról, hogy minél több raktári hely definiálására kerül sor, annál nehezebb visszakeresni a konkrét lelőhelyen található példányokat, mivel a rendszer a bibliográfiai leírások alapján keres és a hozzájuk tartozó példányadatokat „ömlesztve”, összesítve jeleníti meg. Fejlesztendő feladat a továbbiakban olyan lelőhely szerinti szűrés vagy azon belül ésszerű rangsor felállítása, amely konkrét lelőhelyenként legközelebb visz a példányok információihoz.

A jelenleg **rendelkezésre álló IKT eszközök bővítése** megkerülhetetlen (számítógépek, vonalkódolvasók, megfelelő szoftverek), de a közeljövőben gondolni kell a háttértárolók kapacitásának bővítésére, a hálózati biztonsági rendszerek korszerűsítésére.

Az idei év beszerzései mellett további forrásokat kell biztosítani a korszerű kommunikációt, a települési könyvtárak látogatása során használható IKT és egyéb technikai eszközök (digitális fényképezőgép, oktatáshoz laptopok, projektorok stb.) beszerzésére.

A könyvtári állomány nagysága és minősége a szolgáltatás erősségeihez tartozik, sokféle igény kiszolgálására alkalmas: gazdag szépirodalmi anyag, az egyedi kutatást szolgáló jelentős és értékes muzeális gyűjtemény, az ismeretterjesztést megalapozó szakirodalmi anyag és bővülő periodika állomány áll rendelkezésre. A nem hagyományos dokumentumok között gazdag kotta, zenei CD és hangoskönyv, valamint DVD gyűjtemény szolgálja a használók igényeit.

A KSZR-gyűjtemény beszerzési politikája a helyi igényekhez alkalmazkodik, de figyelembe veszi a költséghatékonyság szempontjait is, túl nagy példányszámú beszerzésekre a „forgó letét” miatt nem kerül sor. A munkatársak törekednek a városokkal és a településekkel való közvetlen kapcsolattartásra a beszerzések alakításában. Ezt többféle online rendelési lehetőség támogatja az integrált rendszer beszerzési moduljában és az interneten is.

A humán-erőforrás erőssége a viszonylag fiatal (középkorú) átlagéletkor, gyengesége, hogy korábbi területi tapasztalatokkal csupán két munkatárs rendelkezett, ezért a csapat „betanulási” folyamatban van. Szükséges lenne számukra olyan célzott továbbképzés biztosítása, amelyen kifejezetten a terület-ellátáshoz kapcsolódó friss ismereteket szerezhetnek.

A terület-ellátási csoport munkatársain kívül a gyűjteményszervezési és gazdasági osztály munkatársainak zöme a munkaideje nagyobb részét a KSZR feladataira fordítja.

9. Minőségfejlesztés, minőségirányítás, a szolgáltatás dokumentálása

Céljaink:

- A megyei és városi könyvtár összevont intézményként, a megyei Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetőjeként Borsod-Abaúj-Zemplén megye és Miskolc megyei jogú város potenciális és tényleges könyvtárhasználóit a törvény által előírt feladataival, vállalt missziójával, küldetésével összhangban a lehető legjobb színvonalú, minőségi szolgáltatások biztosításával várja.
- A könyvtár minden kommunikációs csatornán törekszik arra, hogy a potenciális használók körében szolgáltatásait vonzóvá, könnyen elérhetővé tegye, megszólítsa azokat, akik nem élnek lehetőségeikkel.
- Célunk, hogy a teljes körű minőségbiztosítás valamennyi eszközének, a munkatársak elköteleződésének alkalmazásával a lehető legjobb szolgáltatási színvonalat nyújtsuk könyvtárhasználóink számára. Minden tevékenységünk arra irányul, hogy szolgáltatásainkkal megfeleljünk a felénk forduló közönség, közösség elvárásainak.

Rendszerelvűség:

- A minőségbiztosítás megvalósítása érdekében valamennyi könyvtári munkafolyamatot rendszerszerű keretek között működtetünk, folyamatosan ellenőrizzük és a TQM elveivel összhangban értékelünk. A rendszerszerű, tervszerű és folyamatos működés biztosításához a szakmai feladatokat érintő vagy azokkal összefüggő tevékenységi köröket integrált könyvtári rendszerben megvalósítva biztosítjuk. Ennek kereteit és működését folyamatosan ellenőrizzük, a hibák javítására törekszünk. Az országos könyvtári rendszer tagjaként az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben valamint a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerben feladatainkat más könyvtárakkal összehangoltan végezzük.
- Az intézmény arculati elemeihez illeszkedően a KSZR kommunikációs felület egységesítésre kerül, működtetéséhez egységes arculati elemek kerülnek kidolgozásra, melyek megjelennek a kistélepülések könyvtárainak homlokzatán elhelyezett táblákon, szóróanyagokon, plakátokon és egyéb belső eligazító táblákon, feliratokon.
- A Megyei Tudástár portálon elhelyezzük és letölthetővé tesszük az Iratminta-tárban a könyvtári, információs és közösségi szolgáltató helyek működéséhez szükséges nyomtatványokat, a rendezvények szervezéséhez, lebonyolításához szükséges iratokat, megrendelőket, biankó meghívókat, népszerűsítő plakátokat, szóróanyagokat, jelenléti íveket és a szükséges dokumentáció egyéb anyagait.
- Nyomdai úton elkészítettjük a kistélepülési szolgáltató helyek és a könyvtárbuszos szolgáltatás népszerűsítő anyagait, szórólapjait, melyek valamennyi településen kihelyezésre kerülnek.

Tervszerűség:

- A tevékenységek rendszerszerű működését hosszú- közép és rövid távú tervezéssel biztosítjuk. Hosszútávra szóló tervünk a stratégiai terv, amely a könyvtárügy országos stratégiai ciklustervéhez igazodva követi a szakmai trendeket, elvárásokat.
- Rövid távú tervünk éves munkatervben, középtávú terveink 2-3 éves ciklusokat átfogó, tevékenységi köröket lefedő, feladatorientált projektervekben realizálódnak.
- Évente legalább két alkalommal igényfelmérést végzünk, mely a települési szolgáltató helyek, illetve a könyvtárbuszos szolgáltatás fejlesztéséhez kíván információkat gyűjteni, megalapozva az éves munkatervben foglaltakat, a közép- és hosszú távú stratégiai tervek kidolgozását.

Elemzés és ellenőrzés:

- A minőségbiztosítás megvalósítása érdekében az intézmény működését makro- és mikrokörnyezeti vizsgálat alkalmazásával elemezzük. PGTT analízissel törekszünk a tervezési folyamatok előtt (hosszú és rövidtávú) megvalósítandó társadalmi és környezeti elemzésre, SWOT analízissel a pozitív és negatív irányok belső és külső hatásainak feltérképezésre.
- Az ellenőrzés biztosításához alkalmazni kívánjuk a PDCA ciklus folyamatait, valamint azokat a minőségbiztosítási eszközöket, diagramokat, amelyek a teljesítmény-, hatékonysági és gazdaságossági mutatók mérésében használhatóak.
- Használóink elégedettségét elégedettségi vizsgálatokkal (kérdőív, interjú), olvasónaplóval, online visszajelzési lehetőség alkalmazásával mérjük.

Változásmenedzsment:

A könyvtár, mint rendszerszerűen működő intézmény, folyamatosan ellenőrzi tevékenységi köreit, a hozzájuk kapcsolódó szabályozásokat, amelyekbe beépíti az aktuális változások követésének mielőbbi megvalósítási lehetőségét. A változások követésében kiemelt szerepet kapnak a törvényi kötelezettségekhez kapcsolódó feladatok, a jogszerű működés, de ugyanilyen fontos a korszerű működés is, amely az információtechnológia változásainak követésében valósul meg.

Átláthatóság:

Közérdekű adatainkat nyilvános felületeinken megjelenítjük, közpénzekből folyó gazdálkodásunkról megfelelő csatornákon számot adunk. Alapdokumentumainkat, publikus iratmintáinkat honlapunkon közzétesszük.

Alkalmazkodás:

A minőségbiztosítás érdekében a tágabb társadalmi és környezeti változások figyelembevételével irányítjuk rendszereinket, valósítjuk meg tevékenységeinket. A minőségbiztosítással összhangban szabványos és auditált környezetközpontú irányítási rendszert működtetünk, amelyben a kor alapvető környezeti elvárásait az intézmény működésével összehangoljuk.

Irányelvek a Könyvtárellátási szolgáltató Rendszer működéséhez:

- A központi szolgáltatások irányelveken nyugvó, megfelelő színvonalú szervezésével, egységes arculat és dokumentációs rendszer kialakításával segítjük a kistélepülések szolgáltató helyeinek rendszerszintű működését.
- Ezzel biztosítjuk, hogy valamennyi ellátott kistépülési szolgáltató hely, illetve a könyvtárbuszos ellátás azonos színvonalon szolgált, valamint biztosítja a reális tervezéshez szükséges információkat.

- Valamennyi érintett település polgármesterét és könyvtári munkatársát folyamatosan tájékoztatjuk a KSZR működéséről személyes megkeresés, kistérségenként/ellátási térségenként szervezett tájékoztatók, levelezés, illetve a Megyei Tudástár portálon elhelyezett információk keretében.
- A kistérségi referensek, koordinátorok részére belső levelező listát, a tartalmak elhelyezésére tervezett felületet biztosítunk.
- A rendszert gazdaságosan és hatékonyan üzemeltetjük, melyet jól kiépített, következetesen fejlesztett informatikai rendszer támogat.
- A KSZR működtetéséhez szükséges adatokat, információkat naprakészen, jól bővíthető és lekérdezhető adatbázisokba szervezzük.
- Az ellátást koordináló II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár és a szolgáltatások közvetlen elérésében szerepet vállaló városi könyvtárak azonos elvek mentén szervezik a munkájukat.
- Ennek érdekében a szabályzatok egységes kidolgozása, a dokumentáció elérhetősége, ezek folyamatos frissítése a szolgáltatásban résztvevők együttműködésében kerül megvalósításra.
- Valamennyi, a könyvtárellátási szolgáltatásban szerepet vállaló könyvtár a Corvina integrált rendszert használja a dokumentumok és információk közvetítésére. Valamennyi állománymozgást (letéti csere, új tartós letét kihelyezése, állományleltár, törlés stb.) csak és kizárólag a Corvina integrált rendszerben rögzítünk..
- A feladatellátásban kulcsszerepe lesz a Megyei Közös Katalógusnak és a Megyei Tudástár Portálnak.
- A dokumentumok (könyv, folyóirat, hangoskönyv, DVD, digitális dokumentumok stb.) gyarapítása, feldolgozása központilag, a megyei könyvtárban történik. A dokumentumok szolgáltató helyekre juttatásában, a cserelések gondozásában valamennyi szerződött partner szerepet vállal. Alapkövetelmény, hogy évente 4 alkalommal, alkalmanként min. 30 új dokumentum kerüljön kihelyezésre egy-egy településre.
- A közreműködő könyvtárak igényfelmérést végezve részt vesznek a gyarapítás munkájában, ehhez minden könyvtárban egy fő jogosultságot kap.
- A települések folyóiratigényét valamennyi település, illetve a könyvtárbusz tekintetében évente el kell végezni, a megrendelés adminisztrációját a megyei könyvtár végzi. A szolgáltató helyen dolgozó kolléga feladata az esetenkénti érkeztetés.
- A kistépülések igényei alapján központosított informatikai eszközbeszerzést végzünk, a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása érdekében. Az igények összegyűjtése, a konkrét fejlesztési javaslatok megfogalmazása a városi könyvtárak és a területi ellátásban dolgozó munkatársak feladata.
- A használó-képző események, a könyvtárbemutató órák, olvasásnépszerűsítő és közművelődési jellegű rendezvények szervezése, melyre évente min. 4 alkalommal kerül sor, a települési könyvtárosok, a városi könyvtárak és a megyei könyvtár területi ellátási könyvtárosainak közös feladata. Ennek irányítását a Megyei és Városi Könyvtár Terület- ellátási csoportjának két munkatársa végzi. A rendelkezésre álló források a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtárból hívhatók le közvetlenül.
- A kisebb bútorbeszerzés az előzetes igényfelmérésre alapozva központilag zajlik, a

források előzetes elosztása a pontos igénylések, árajánlatok alapján történik.

- Évente két alkalommal továbbképzést, szakmai napot szervezünk a kistélepülésen dolgozó könyvtári munkatársak részvételével, ahol ismertetjük az elvárásokat, lehetőséget biztosítunk a gyakorlati ismeretek bővítésére.
- Mérjük a felhasználóképzés eredményességét egységes, központilag letölthető kérdőív segítségével.
- A szolgáltató helyek állományának példányadatozásával elősegítjük a gépi kölcsönzés mielőbbi bevezetését, a beszerzett dokumentumok használatának, a szolgáltató hely látogatottságának objektív és naprakész mérését.